

Jérôme Meizoz (n. 1967), scriitor și critic literar, trăiește la Lausanne (Elveția). Prima sa povestire, *Morts ou vif*, a fost desemnată „Cartea Fundației Schiller 2000”.

De același autor:

Jours rouges, povestire, En Bas, 2003
Destinations païennes, récits, Zoé, 2001
Les Désemparés, povestiri, Zoé, 2005
Le Rapport Amar, roman, Zoé, 2006
Terrains vagues, L’Aire, 2007

Eseuri:

Le Toboggan des images. Lecture de Jean-Marc Lovay, Zoé, 1994
Ramusz, un passager clandestin des Lettres françaises, Zoé, 1997
Le Droit de mal écrire. Quand les écrivains francophones déjouent le „français de Paris”, Zoé, 1998.
Un Lieu de parole. Notes sur quelques écrivains du Valais (XXe siècle), Pillet, 2001.
L’Âge du roman parlant, 1919-1939, prefață de Pierre Bourdieu, Librairie Droz, 2001
Le jeu de philosophe (Jean-Jacques Rousseau), Antipodes, 2003
Jours rouges: un itinéraire politique, Editions d’en bas, 2003.
L’œil sociologue et la littérature, Slatkine Erudition, 2004
Confrontations, 1994-2004, texte critice, Antipodes, 2005
Postures littéraires. Mises en scène modernes de l’auteur, Slatkine Erudition, 2007.

Interviuri:

Maurice Chappaz, *A Dieu vat! Entretien avec Jérôme Meizoz*, Monographic, 2003

Ligia Tudurachi, doctorandă la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, a studiat Literatura franceză la Universitatea din Geneva (master, 2002); a publicat studii de poetică istorică și de stilistică („Studii literare”, „Limba și literatura română”, „Revue de Transylvanie”). Debut în volum: Ioana Bot (coord.), *Mihai Eminescu, poet național român. Istoria și anatomia unui mit cultural*, Cluj-Napoca, Dacia, 2001.

Jérôme Meizoz

Destinații păgâne

Proze scurte

Traducere din limba franceză de **Ligia TUDURACHI**
Ediție îngrijită și cuvânt înainte de **Ioana BOT**

Editura LIMES
Cluj-Napoca, 2007

Notă

Revista *Europe* (n. 859-860, noiembrie-decembrie 2000), revista *Revue de Belles-Lettres* (n. 3-4, 2000) și revista *Écriture 56* (toamna lui 2000) au publicat cinci proze extrase din acest volum. Acestea au fost citite la Zilele literare de la Soleure 2000, ulterior au fost puse în scenă de către François Marin la Festivalul de la Cité (Lausanne, 11 iulie 2000), ca și la teatrul din Alambie (Martigny, 13 noiembrie 2000).

Destinații păgâne a făcut obiectul unei montări sonore concepute de François Marin și Christophe Fellay, creație reprezentată pe 25 și 26 aprilie 2002 la MUDAC (Lausanne), ulterior la Muzeele cantonale (Sion).

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	5
I. ȚARA DINTĂI	9
Născut numai pe jumătate	11
Mama la fereastră	13
Casă mamă.....	15
Anotimpul bărbaților	18
II. MISIUNILE VISĂTORULUI	21
Gesturi ale fratelui meu	23
Leagăn, mormânt.....	25
Tăcerea de amiază	27
Prin țară.....	29
Fac o pereche	31
Fred taciturnul	33
Lucien este în altă parte.....	35
Acest bărbat și deșertul lui.....	38
Rebus de piatră	40
Mântuire modestă.....	42
Terasă	44
Locul potrivit	46
Robinson.....	48
Necunoscutul din față.....	50
III. DEPĂRTARE ACCESIBILĂ	53
Explorarea orașului.....	55
Plecând	58
Adorație păgână.....	61
Sfântă lascivă.....	63
<i>În loc de postfață la ediția română:</i> <i>Această limbă, fragilă și misterioasă</i>	65

Născut numai pe jumătate

Medicii m-au declarat mereu prea fragil pentru a mă întâlni cu lumea.

La primul prag, la primul colț, la perspectiva celei mai înguste fisuri în pământ, mă retrag.

Tatăl meu, bine instalat în fotoliul lui de notar, cu vorba sprintenă și tăioasă, mă privește de sus ca pe o pasăre căzută din cuib. Dimineața, cu mâinile încă întinse pe lenjeria de pat ca două păpuși de sticlă, îi aud automobilul bârâind surd pe pietrișul parcului.

Mă îngrop sub cuverturile grele ca plumbul.

Menajera a primit ordine stricte să nu mă deranjeze; comisionarul își lasă pe prag, fără nici un zgomot, ambalajele fremătătoare de alimente.

Totul îmi este prea mult, chiar lumina palidă a străzii.

Și nimeni de iubit în această clădire, nici măcar o pisică.

Mama e cea care refuză asta.

Doctorul îmi pune întrebări în fiecare săptămână. Nu am nimic să-i spun despre această amețală molcuță.

Îmi place totuși când bunica îmi citește. Își umezește buzele și trezește în mine o picătură de imaginație cu dicția ei îmbătrânită.

În clipele astea pierdute, las să urce până la lenjeria de pat, fără frică, o rază albă de soare.

Ore lungi de plăcere, apoi. Aproape aș risca să ies afară, atunci.

Dar doctorul, pe care mama îl însoțește până la ușă susurând silabe rotunde, nu mă încurajează câtuși de puțin.

Pentru moment rămân așadar întins, să locuiesc cupola întreagă a pleoapelor mele.

Poate că va începe mâine, această viață de care mi se vorbește atâta.

Mama la fereastră

Un lucru îmi apasă sufletul.

Atâția ani după dispariția mamei, toată tăcerea asta care a înconjurat-o, jumătățile astea de cuvinte, toate păcălelile, nu, nu *țin*.

Oh! Știu bine că nu mă vor crede de bună voie. O aud deja pe Brigitte urlând că un bun de nimic ca mine, un abonat la casele de corecție, n-ar putea vorbi cu dreptate.

Cu atât mai bine. Eu trebuie să restabilesc faptele, în pofida și împotriva tuturor.

Ceea ce nimeni nu a spus, mai întâi, e că medicii nu au ajutat-o cum trebuia. De teamă să admită iremediabilul, i-au prea drămuțit morfina.

Vechiul reflex creștin: suferința ca răscumpărare a păcatelor.

Apoi, vecina noastră a mințit. O afirm răspicat, a mințit. Spusele ei, reproduse în articolul apărut a doua zi, sunt într-un total fanteziste:

„Ea încercase de mai multe ori. Îmi amintesc că am văzut-o repezindu-se spre fereastră în capot, ca să-și pună capăt

Respectez zilelor. În aceea zi, cel mic a fost cel care a reținut-o cu cordonul.”

Sunt împotriva acestei versiuni asupra lucrurilor.

Vecina noastră caută ca întotdeauna să ne facă rău, să răspândească zvonuri pe tema nebuniei mamei.

Nu, pot să o spun, eu sunt cel care pot spune ce s-a întâmplat, eu.

Mamei îi era atât de rău, eu îi tamponam fruntea cu o cârpă roz.

Ea voia pur și simplu să iasă din acest mormânt de haine de pat, să se ridice, să vadă în fața ochilor așa de frumoasa priveliște de țară, în aprilie.

Totul explodează afară, trebuia să vadă, măcar să revadă.

Am însoțit-o până la fereastră, e adevărat că era puțin nesigură.

Vecina noastră este o mincinoasă spurcată, țin să o spun chiar aici.

Mama voia numai să ia un pic de aer.

Casă mamă

Am trăit mult timp printre personajele din Biblie.

În povestirile preotului, care îi înfățișau pe Iona, Iuda și Maria, totul se prezenta fără rupturi temporale. Nici legendă, nici mit, numai încarnarea trăită a fețelor, cel mai aproape lucru posibil de diminețile noastre de copii.

Astfel am fost eu hrănit și iubit și am locuit la Marta și la Maria. Femei pioase, care își lăsau patul, își dădeau masa celui rătăcitor, celui în nevoie.

Singură Maria îi vorbea lui Isus, la vizitele sale. El rămânea pe scaunul de nuiete din bucătărie, cu spatele spre fereastră. Eu mă țineam prudent la distanță, cu pisica.

Maria făcea conversație cu acest ilustru vizitator, îl lăsa, politicoasă, să vorbească. Adesea, ea spăla hainele în timp ce-i vorbea. Fericire a mirosurilor umede de leșie.

Isus rotea între degete un pahar de vin violet. Era servit oricât dorea, în timp ce ne povestea zilele lui.

Marta accepta întâlnirea, dar în tăcere, lăsând prin convenție cuvântul surorii sale mai mari.

Sarcina ce-i revenea ei: să servească, să schimbe căni și pahare, să treacă prin filtru cafeaua, să se adreseze cu reținere celui venit; să scoată, pentru el, cele mai bune șervete. Cu un imperturbabil surâs, rezervat.

Eu nu mă miram de nimic: dintotdeauna, când Isus ne onora cu o vizită, Maria vorbea și Marta tăcea respectuos. Amândouă îi sorbeau cuvintele și le comentau câteodată, seara. Aceste fraze îmi rămâneau de neînțeles, aș fi înțeles mai curând limba pisicii, complicea mea.

Maria s-a dus, și-a dat duhul în baie, devreme, într-o dimineață de vară. Atât de frumoase sunt, aici, răsăriturile captive. Sora ei a găsit-o întinsă pe jos.

Ce se va face Marta, fără Maria, deținătoarea cuvântului? Scaunul de nuiele în care se instala Isus mi-a fost lăsat mie. Stă într-un colț din bucătăria mea, inutil.

O chem pe Marta la telefon, din orașul unde stau. Zgomotele casei mamă se lasă auzite în spatele ei. Un curent puternic, rece și umbrit, mieunatul pisicii.

Marta se face mică de tot, corpul ei parcă se ghemuiește. Ea care servea masa nu mai mănâncă deloc. Nu mai ține să iasă din casă, nu pentru că ar fi neputincioasă sau rănită, ci numai puțin tremurătoare.

De când Maria e absentă, Marta își găsește în pânțele casei singura căldură, pe care n-a avut-o niciodată, bărbații întorcându-i spatele sau ea lor. Singura căldură abia dezmoțită care ajunge în bietul ei corp.

Ea numește locul, spune simplu „casa”, asemeni unui om matur care ar mai îndrăzni să pronunțe „mama” în fața unor musafiri.

Zidurile sunt acum singurele care îi conțin pe toți cei pierduți de ea, ale căror fețe numai ea le mai perpetuează prin locurile acestea. Cei iubiți sunt astfel în corpul ei, și în pietrele lămâioase care susțin acoperișul.

La ce bun să plece, fiindcă ei nu îi vor nici un rău. Numai ca ea să le fie păzitoare, chiar singură și tot mai slăbită.

Misiunea ei i se impune mereu, și ea se bucură că poate să servească.

Întreagă în inocența ei, Marta vorbește singură, adesea.

La adăpost de privirile noastre, Isus mai vine să o găsească, cred eu.